

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК РЕГЕНТСЬКОГО ВІДДІЛЕННЯ ВОЛИНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ БОГОСЛОВСЬКОЇ АКАДЕМІЇ У 1992–2020 РОКАХ

М. Р. Цап

*Національний університет «Острозька Академія»,
Волинська православна богословська академія
mykolatsap@ukr.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1599-3677>*

Ключові слова: Волинська духовна семінарія, регентське відділення, Волинська православна богословська академія, церковний спів, хор, регент.

У статті на основі комплексного аналізу єпархіальних архівних джерел, особових справ викладачів поточно-го архіву Волинської православної богословської академії й окремих наукових публікацій, хронологічно досліджено заснування і основні етапи розвитку регентського відділення академії з моменту його заснування у 1992 році і до сьогодні. При написанні дослідження були використані проблемно-хронологічний, історико-порівняльний і структурно-функціональний методи. Наукова новизна полягає в тому, що вперше в українській історіографії на основі місцевих архівних джерел і окремих наукових публікацій комплексно і хронологічно висвітлено історію відкриття і становлення регентського відділення спочатку при Волинській духовній семінарії, а з 2011 року в складі ВПБА. Упродовж майже тридцяти років діяльності відділення, спочатку як регентський клас (1992–1996), регентське відділення (1996–2011), регентський факультет (2011–2017), і знову регентське відділення Волинського православного коледжу Волинської православної богословської академії керівництвом і викладачами навчального закладу створено належну базу і накопичено великий досвід для підготовки високоосвічених регентів церковних хорів і вчителів християнської етики.

FORMATION AND DEVELOPMENT OF THE REGENT'S DEPARTMENT OF THE VOLYN ORTHODOX THEOLOGICAL ACADEMY IN 1992–2020

M. Tsap

*National University of Ostroh Academy,
Volyn Orthodox Theological Academy*

Key words: Volyn Theological Seminary, regent's department, Volyn Orthodox Theological Academy, church singing, choir, regent.

The article, based on a comprehensive analysis of eparchial archival sources, personal files of teachers of the current archive of the Volyn Orthodox Theological Academy and some scientific publications, chronologically examines the foundation and main stages of development of the regent department of the academy since its founding in 1992. Problem-chronological, historical-comparative and structural-functional methods were used in writing the study. The scientific novelty is that for the first time in Ukrainian historiography on the basis of local archival sources and individual scientific publications comprehensively and chronologically covered the history of the opening and formation of the regent's department first at the Volyn Theological Seminary, and since 2011 as part of VOTA. For almost thirty years of the department's activity, initially as a regent's class (1992–1996), regent's department (1996–2011), regent's faculty (2011–2017), and again regent's department of the Volyn Orthodox College of the Volyn Orthodox Theological Academy under the guidance and teaching staff proper base and accumulated extensive experience for the training of highly educated regents of church choirs and teachers of Christian ethics.

Після відродження Української православної церкви Київського патріархату виникла гостра необхідність у кваліфікованих регентах церковних хорів, які могли б навчити співу українською мовою на парафіях. Усвідомлюючи таку

потребу, в 1992 році при Волинській духовній семінарії з ініціатииви її ректора протоієрея Миколи Бочкая відкрився регентський клас, який розпочав у 1993 році підготовку високоосвіче-

них спеціалістів з кваліфікацією «Регент церковного хору».

Керує навчальним процесом і слідує за організацією духовно-виховної діяльності регентського відділення ректор академії.

На регентське відділення приймаються особи православного віровизнання чоловічої і жіночої статей віком від 15 до 35 років на стаціонарну форму навчання, які мають середню, базову середню і вищу освіту з музичною освітою чи без спеціальної освіти. У 2005 році вперше відбувся набір на заочну форму навчання¹.

Протягом 1992 року розроблено навчальні програми з профілем і допоміжних дисциплін, а також введено обов'язкову щоденну богослужбову регентську практику в нижньому Свято-Преображенському храмі Троїцького кафедрального собору міста Луцька, який був семінарським храмом, а також у міських і приміських парафіях. Пізніше, коли було засновано жіночі монастирі Різдва Христового у Володимирі-Волинському і Луцький Свято-Василівський, майбутні регенти церковних хорів здобували необхідний досвід у цих обителях.

Завданням факультету є виховання кліросних церковнослужителів, викладачів предмета «Християнська етика», вчителів парафіяльних недільних шкіл, нестача яких гостро відчувається в наш час. Більшість храмів, відкритих у роки відродження церковного життя, потребують термінового забезпечення фахівцями, здатними провести службу відповідно як до уставу, так і зберігаючи вироблені роками місцеві парафіяльні традиції. Важливим завданням для студентів – регентів є усвідомлення того, що професія керівника церковного хору – це вид служіння Богові і Церкві. Метою факультету є також підготовка кваліфікованих педагогів для виховання підростаючого покоління на засадах християнської моралі у школі і на парафії.

У зв'язку з цим, крім профільних музичних дисциплін введено богословські й загальноосвітні предмети: біблійна історія, катехизис, літургіка, моральне богослів'я, історія УПЦ, загально-церковна історія, церковнослов'янська мова, українська мова, історія України, методика викладання християнської етики. У зв'язку з реформою духовних навчальних закладів згідно з

навчальними планами у 2007 році додалися такі предмети: агіологія, психологія, педагогіка².

Особливий акцент під час навчання робиться на так звані профільні предмети: церковний устав, церковний спів та його історія, сольфеджіо, теорія музики, методика роботи з хором. Викладають їх досвідчені педагоги, фахівці своєї справи. Саме ці дисципліни складають основу регентських знань. Курс історії співу розглядає питання ранньохристиянської, візантійської і давньоруської богослужбової практики, вивчається студентами життєвий і творчий шлях композиторів та їх твори. На уроках церковного співу майбутні диригенти вивчають церковні голоси, монастирські розспіви, древній знаменний спів, зокрема розспів Києво-печерської лаври, а також місцеві церковні піснеспіви. Головним завданням методики роботи з хором є відчуття живого хору, співаків, уміння орієнтуватися в будь-якій партії хору, виробити чіткий ритм.

Велика увага приділяється у вихованні майбутнього регента індивідуальним заняттям з таких предметів: хорове диригування, постановка голосу, вокал, читка хорових партитур, фортепіано, хорове аранжування. Тут виробляється не тільки техніка диригування гри на фортепіано, вміння володіти своїм голосом, а й виховання особливого «регентського» характеру, волі, терпіння, наполегливості та, звичайно ж, духовного розуміння молитовного характеру виконуваних творів.

Регентське відділення відрізняється від світських навчальних закладів тим, що крім отриманих знань дає духовне виховання – усе супроводжується молитвою. Життя цієї школи безперервно пов'язане із церковним життям³.

Перший випуск регентського відділення Волинської духовної семінарії відбувся 7 червня 1995 року. Цього дня у Свято-Троїцькому соборі відслужено урочистий молебень, який звершили архієпископ Луцький і Волинський Яків (Панчук, †2004), єпископ Рівненський і Острозький Серафим (Верзун, †2012), інше духовенство. Дипломи регента церковного хору і благословення на подальше життя отримали 18 випускниць із

¹ Звіт Волинської духовної семінарії за 2005 р. Відомчий архів Волинської єпархії Православної Церкви України. С. 31.

² Лозовицький В. Навчально-виховна робота у відродженій в 90-их роках Волинській духовній семінарії Української Православної Церкви Київського Патріархату. Волинська духовна семінарія (до 20-річчя відродження). Збірник матеріалів науково-практичної конференції з нагоди ювілею 20-річчя відродження Волинської духовної семінарії. Луцьк: ВАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. С. 74.

³ Нідзельська В. «Співаймо Богу нашому...». Волинські єпархіальні відомості. 2011. №7. С. 3.

рук духовного опікуна семінарії архієпископа Якова¹.

Спочатку навчання тривало два роки. У 1996 році відбулась реорганізація регентського класу в регентське відділення, термін навчання збільшили до трьох літ².

До адміністративного складу семінарії було додано посаду завідувача регентського відділення, випускникам присвоєно додаткову спеціалізацію – «Викладач християнської етики».

20 серпня 1996 року завідувачем регентського відділення призначено Валентину Андріївну Маласпіну (Нідзельську)³, яка народилася 2 лютого 1970 року в селі Лосятин Тернопільської області. З 1 вересня 1999-го по 15 червня 1995 року навчалась на регентському відділенні Санкт-Петербурзької православної духовної академії⁴. По її завершенні в серпні 1995 року прибула на педагогічну працю у Волинську духовну семінарію. 5 жовтня 1995 року була призначена на регентському відділенні викладачем церковного уставу. У 2002 році закінчила Волинський державний університет імені Лесі Українки за спеціальністю «музична педагогіка і виховання», успішно захистивши 12 червня дипломну роботу на тему «Духовна музика на Україні до XVII ст.: походження та етапи розвитку без лінійної нотації». Викладала церковний устав і церковний спів на I – III курсах. Була упорядником та редактором таких видань: «Церковні піснеспіви. Пісні до Господа Бога» (переклад Віктора Гребенюка і Людмили Сергійчук). Збірка вміщує, як оригінальні так і перекладні твори, видана 2012 року у видавництві ВПБА «Ключі»; книга «Божественна Літургія Раннішосвячених дарів» (з нотним додатком), а також в Києві у видавництві «Логос» вийшло нотне видання «Божественна Літургія для дитячого хору». Дві останні книги побачили світ у 2015 році. Кожне видання вийшло накладом одна тисяча примірників. Протягом багатьох літ Валентина Андріївна керувала хором регентського відділення «Архангельський глас». Саме цей хор у Троїцькому кафедральному соборі в грудні 2006 року здійснив за-

пис аудіозбірника «Піснеспіви Божественної Літургії» рекомендовані як взірці для парафіяльних хорів.

У січні 1998 року на Волинському телебаченні була знята передача «Різдвяні мотиви хору Волинської духовної семінарії». Фрагменти із поеми Григорія Сковороди «Пісня Різду Христовому» про Його бідність в перекладі Василя Гея із давньої української читали семінаристи: Юрій Толочний і Валентин Бубнюк (нині архієпископ Полтавський і Кременчуцький Федір). Керівниками хорів були: Валентина Гаврилук і Марія Лукач.

За час існування регентського відділення лекції вихованцям читали багато відомих педагогів. Серед викладачів музично-теоретичних предметів слід відмітити Євгена Пахомовича Шаюка, який працював тут майже 30 років – із перших днів заснування відділення і до кінця життя. Викладав такі музично-хорові дисципліни: диригування (I – II курси), теорія музики (I – III курси) і постановка голосу (I – III курси). Народився він 15 березня 1931 року в селі Бовшів Галицького району Івано-Франківської області. У 1973 році закінчив Харківський державний інститут культури⁵. Весь його життєвий шлях був тісно пов'язаний з мистецтвом, зокрема з піснею. Скрізь, де працював Євген Пахомович, – в Горохові, Нововолинську, Луцьку, окрім керівних посад, зокрема, завідуючого відділенням культури Луцької міської ради в 1972 році, художнього керівника Волинської обласної філармонії в 1975 році, викладача у Луцькому культосвітньому училищі в 1980 році, – він неодмінно створював хорові колективи і керував ними. За заслуги в розвитку українського народного самодіяльного мистецтва 16 вересня 1967 року йому присвоєно почесне звання Заслуженого працівника культури Української РСР⁶. У 1991 році заснував народну аматорську хорову капелу «Злагода» при Теремнівському будинку культури, яку очолював до останніх своїх днів. Євген Шаюк мав великий життєвий і педагогічний досвід, багато уваги приділяв студентам, щиро вболівав за майбутнє України. Помер 22 квітня 2020 року, на 90-му році життя.

Багатолітній викладач Марія Іванівна Лукач народилася 1 лютого 1948 року в Луцьку. У 1972 році закінчила Луцьке державне музичне учи-

¹ Корецька К. На крилах віри і науки вирушають у світ випускники Волинської духовної семінарії Київського Патріархату. Народна трибуна. Луцьк, 16 червня 1995. №43 (474). С. 3.

² Звіт Волинської духовної семінарії за 2006 р. Відомчий архів Волинської єпархії Православної Церкви України. С. 31.

³ Указ митрополита Луцького і Волинського Якова Нідзельський Валентині Андріївні № 210, 20 серпня 1996р. Архів Волинської єпархії Православної Церкви України.

⁴ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №18 Нідзельська/Маласпіна Валентина Андріївна. Арк. 2.

⁵ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №2 Шаюк Євген Пахомович. Арк. 11.

⁶ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №2 Шаюк Євген Пахомович. Арк. 3.

лище за спеціальністю «Музично-теоретичні дисципліни та загальне фортепіано». З 1969 року – викладач сольфеджіо та музичної літератури в Луцькій музичній школі №1 імені Фридерика Шопена. На регентському відділенні викладала з 1996 року сольфеджіо і читку хорових партитур на I – II курсах. На початку 2020 року залишила викладання у ВПБА¹.

Вирізняється з-поміж інших Наталія Іванівна Ротченкова. Народилася 12 листопада 1975 року в селі Вовче Турківського району Львівської області. Викладач методики викладання Закону Божого, яка має більш як 25-річний досвід навчання цієї дисципліни у Центрі християнського виховання дітей та молоді при Волинській православної богословській академії, основ християнської етики і моралі у дитячих садках і загальноосвітніх школах. Закінчила Волинський державний університет імені Лесі Українки за спеціальністю «Культурологія»². В богословській школі викладає з 2002 року.

Враховуючи потреби часу, на регентському відділенні, крім згаданих вище богословських і спеціальних дисциплін з 2006/2007 навчального року введено нові предмети: на I курсі – українознавство, всесвітня історія, на III курсі – історія релігій, історія філософії.

До виховання і навчання майбутніх регентів церковних хорів у різний час долучалися інші висококваліфіковані фахівці, зокрема, Зоя Василівна Комарук, народна артистка України. Народилася 15 листопада 1950 року в селі Лопавше Демидівського району Рівненської області. У 1985 році закінчила Рівненський інститут культури. Від 1978 року – солістка Волинської філармонії, а з 1994-го – камерного оркестру «Кантабіле» при ній. На регентському відділенні викладала у 1997/1998 навчальному році³. З 1998 року співає в хорі Свято-Юріївської церкви Луцька. У 2011 році їй присвоєно почесне звання «Народний артист України».

З 1997 року викладачем і керівником хору регентського відділення працювала Валентина Євгенівна Гаврилюк, випускниця Київської консерваторії (1977 рік). Народилася 30 травня 1951 року в селі Озютичі Локачинського району Волинської області. З 1979 року – викладач Волинського училища культури і мистецтва в Лу-

цьку⁴. У 2004 році отримала звання «Заслужений діяч мистецтв України».

У зв'язку з реформою духовних навчальних закладів згідно з навчальними планами у 2007 році додалися такі предмети: агіологія, психологія, педагогіка⁵.

Після реорганізації у 2011 році Волинської духовної семінарії у Волинську православну богословську академію зазнало змін і регентське відділення. Його реформовано у регентський факультет – структурний підрозділ академії, на якому діє дві кафедри: християнської етики та церковно-хорового співу. Аудиторію кожної кафедри облаштовано відповідними тематичними стендами, розроблено і затверджено логотип регентського факультету⁶.

Сучасний розклад занять регентського факультету включає в себе як лекційні, так і індивідуальні форми занять. Богословські, церковно-історичні та гуманітарні дисципліни студенти цього факультету вивчають разом зі студентами академії. Церковно-хорові й музично-теоретичні предмети викладаються на кожному курсі окремо.

21 грудня 2011 року мішаний хор регентського відділення «Архангельський глас» разом із чоловічим хором академії записали різдвяну програму «Вітаємо з Різдом Христовим!». Запис відбувся у луцькому кафедральному соборі Волинською державною телерадіокомпанією. Показ передач відбувався у Різдвяні дні на каналі «Волинь нова»⁷.

Регентський факультет навчання у другому семестрі 2012/2013 навчального році розпочав у щойно зданих в експлуатацію аудиторіях нового навчального корпусу.

У червні 2013 року за власним бажанням звільнилася помічник інспектора регентського факультету та викладач предмета «Церковний спів» на I курсі Неоніла Созонтівна Чобич-Швець. Із 1 вересня 2013 року прийняті на посади викладачів

⁴ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №5 Гаврилюк Валентина Євгенівна. Арк. 3.

⁵ Лозовицький В. Навчально-виховна робота у відродженій у 90-их роках Волинській духовній семінарії Української Православної Церкви Київського Патріархату. Волинська духовна семінарія (до 20-річчя відродження). Збірник матеріалів науково-практичної конференції з нагоди ювілею 20-річчя відродження Волинської духовної семінарії. Луцьк: БАТ «Волинська обласна друкарня», 2010. С. 74.

⁶ Звіт Волинської православної богословської академії за 2016 р. Відомчий архів Волинської єпархії Православної Церкви України. С. 79.

⁷ Звіт Волинської православної богословської академії за 2011 р. Відомчий архів Волинської єпархії Православної Церкви України. С. 62.

¹ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №3 Лукач Марія Іванівна. Арк. 9.

² Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №9 Ротченкова Наталія Іванівна. Арк. 7.

³ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №7 Комарук Зоя Василівна. Арк. 4.

постановки голосу Гнатюк Галина – (I курс) та Чайка Вікторія – (II і III курси).

Вікторія Анатоліївна Чайка народилася в селі Єлизаветин Рожищанського району Волинської області 20 травня 1988 року. У 2011 році закінчила Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова за спеціальністю «Музична педагогіка та виховання». Викладач постановки голосу в Луцькому педагогічному коледжі¹.

Галина Костянтинівна Гнатюк закінчила Київський національний університет культури і мистецтв, голова предметно-циклової комісії народного пісенного мистецтва та музичного інструменту Волинського коледжу культури і мистецтв імені І. Ф. Стравінського².

З 6 по 27 грудня 2014 року на базі регентського факультету ВПБА проведено перший семінар-практикум для регентів-псаломщиків Волинської єпархії. Зорганізувала цей захід завідувач факультету Валентина Маласпіна (Нідзельська). До його проведення долучилися також студенти. Основна ціль – підвищення кваліфікаційного рівня та якості церковного співу регентів-псаломщиків Волинської єпархії³. 27 березня 2015 року студенти факультету брали участь у телевезійному марафоні «Боже, нам Україну бережи».

У навчальний план 2016 року на факультеті введено новий предмет – «Світова музична література». Його завданням є: вивчення історії світового музичного мистецтва від стародавніх часів до теперішнього часу; ознайомлення із творчою спадщиною видатних композиторів та митців цих епох; вивчення музичних творів, їх історико-стилістичний аналіз, зокрема, вивчення творів духовного жанру.

Рішенням вченої ради (протокол № 6 від 20.06.2017 р.), з благословення Святійшого Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета з метою інтеграції регентського відділу ВПБА в систему освіти України та ліцензування МОН України його реорганізувати у Волинський православний коледж ВПБА.

Богословське відділення – структурний підрозділ Волинського православного коледжу Волинської православної богословської академії, випускники якого отримують дипломи молодших спеціалі-

стів за спеціальністю «Богослів'я» з правом продовження навчання на богословському факультеті ВПБА. Протягом навчального тижня студенти відвідують навчання у Луцькій вечірній (змінній) школі, а також у визначені дні мають заняття в академії. Станом на 31 грудня 2017 року на богословському відділенні навчалось 10 студентів.

Регентське відділення з 2017/2018 навчального року є структурним підрозділом Волинського православного коледжу Волинської православної богословської академії. У 2018 році у ньому навчалось: I курс – 6 студентів; II курс – 4 студенти; III курс – 8 студентів.

У зв'язку з тим, що регентське відділення стало складовою частиною Волинського православного коледжу, протягом 2017/2018 навчального року частково коректувались навчальні плани і методика занять.

У рамках проекту про співпрацю зі Східноєвропейським національним університетом імені Лесі Українки в Музеї волинської ікони студенти регентського відділення разом і з студентами III курсу спеціальності «Філологія. Переклад» факультету іноземної філології у 2017 році виконали фрагмент акафіста до Холмської ікони Божої Матері англійською мовою (автор Віктор Гребенюк). Переклад здійснений доцентом кафедри прикладної лінгвістики Н. І. Добжанською-Найт.

Часто вихованці регентського відділення здійснюють паломницькі поїздки до Києва та інших міст України. З метою професійного вдосконалення періодично відвідують концертні та театральні заходи Луцька.

Щодо практичних занять, то протягом 2017 – 2020 років у період навчання студенти як регенти і співці брали участь у почергових богослужіннях в академічному храмі Всіх святих землі Волинської, а також проходили богослужбову практику в монастирях Волинської єпархії. Зокрема, брали участь у нічних літургіях у Свято-Покровському Тростянецькому жіночому монастирі (Ківерцівський деканат), богослужіннях у Замковому храмі святого апостола Івана Богослова, що на території Культурно-історичного заповідника «Старий Луцьк», у Свято-Василівському жіночому монастирі міста Луцька, а також на інших парафіях Волинської єпархії⁴.

Паралельно із богослужбовою студенти регентського відділення проходили педагогічну практику, яка є важливою складовою у підгото-

¹ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №21 Чайка Вікторія Анатоліївна. Арк. 2–4.

² Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №22 Гнатюк Галина Костянтинівна. Арк. 3.

³ Звіт Волинської православної богословської академії за 2014 р. Відомчий архів Волинської єпархії Православної Церкви України. С. 82.

⁴ Звіт Волинської православної богословської академії за 2017 р. Відомчий архів Волинської єпархії Православної Церкви України. С. 94–95.

вці майбутніх викладачів християнської етики, вчителів парафіяльних недільних шкіл. Педагогічну практику проходять у Центрі християнського виховання дітей та молоді, у 30Ш № 17 міста Луцька, а також здійснюють місіонерські поїздки, де безпосередньо знайомляться із парафіяльним життям і передають свій співацький досвід церковним хорам.

31 грудня 2019 року відбулася зміна керівника регентського відділення¹. Новим завідувачем призначено Тетяну Черенюк, яка працює на цій посаді до сьогодні. Народилася 3 лютого 1997 року в Луцьку. Спеціальність «Хорове диригування» здобула у Волинському державному училищі культури і мистецтв імені Ігоря Стравінського. У 2018 році закінчила Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки за спеціальністю «Музичне мистецтво». В 2014 – 2017 роках була учасником вокального колективу «Impreza». З 2015 по 2017 рік керувала церковним хором у луцькому храмі Ікони Божої Матері «Всецариця»². З 31 серпня 2018 року є регентом хору ВПБА.

Вихованки регентського відділення щорічно беруть участь у традиційних єпархіальних заходах: страждальній хресній ході (Страсна п'ятниця) від храму Івана Богослова, що в замку Любарта, до Троїцького кафедрального собору; 22 травня, у день покровителя Луцька – святителя Миколая, в ході від собору до пам'ятника йому, що біля Луцької міської ради; 21 вересня – у ході до Холмської чудотворної ікони, оригінал якої перебуває в Музеї волинської ікони; у День матері є учасниками всеукраїнського фестивалю вишитих рушників «Вишиті обереги єднання», який відбувається на Театральній площі обласного центру, а також долучаються до заходів, присвячених Дню пам'яті жертв голодоморів.

Студенти-регенти є активними учасниками багатьох круглих наукових столів, вечорів пам'яті, виставок та культурно-масових заходів, присвячених Тарасові Шевченку, Лесі Українці, Іванові Франку, видатним церковним ієрархам.

Щодо зовнішнього вигляду студенти мають певні вимоги: під час перебування в навчальному корпусі, на заняттях, богослужіннях зобов'язані

зані одягатись у щоденну (сарафани) або святкову (плаття) форму затвердженого зразка³.

Основний склад вихованців регентського відділення – дівчата із православних сімей. Серед випускниць попередніх років належить відзначити Наталію Ротченкову, викладача Центру християнського виховання дітей та молоді, яка стала переможцем Всеукраїнського конкурсу «Учитель року» з предметів морально-духовного спрямування 2010 року в місті Острозі, є головою методичного об'єднання вчителів основ християнської етики та естетики Луцька; Аллу Пухтецьку, кандидата юридичних наук, викладача Києво-Могилянської академії; ігуменю Анастасію (Зарудинець), монахинь Галину (Стець), Наталію (Кудрянську) і Єлизавету (Юска), які несуть послух у монастирях Волині та Дніпропетровщини.

Отже, навчаючись, студенти регентського відділення Волинської православної богословської академії отримують церковно-співочу і початкову богословську освіту, вивчають теорію і практику церковного співу, його різноманітні історичні й літургичні аспекти, а також індивідуальні музичні дисципліни. Притаманними рисами для них є також ввічливість і глибока побожність. Головними вимогами до випускника регентського відділення, майбутнього диригента церковного хору є доступне й усвідомлене трактування богослужбових піснеспівів, гармонічне проведення богослужінь, а також розуміння функції хору як важливої складової частини богослужбового і парафіяльного життя свого храму.

Таким чином, працею викладачів і студентів регентського відділення ВПБА накопичено досвід поєднання традицій світської й духовної музичної освіти. За 25 років його діяльності, починаючи з першого випуску у 1995 році, його випускниками стали 207 чоловік, які трудяться на духовно-культурній ниві – як на Волині, так і далеко за її межами.

¹ Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №18 Нідзельська/Маласпіна Валентина Андріївна. Арк. 12.

² Архів Волинської православної богословської академії. Особова справа №53 Черенюк Тетяни Віталіївна. Арк. 2.

³ Звіт Волинської православної богословської академії за 2016 р. Відомчий архів Волинської єпархії Православної Церкви України. С. 81.

**Статистичні дані випускників регентського факультету по роках,
включаючи заочне відділення за 25 років існування навчального закладу.**

Рік	Кількість випускників	Рік	Кількість випускників	Рік	Кількість випускників
1995	18	2004	10	2012	6
1996	11	2005	4	2013	2
1997	12	2006	5	2014	8
1998	10	2007	6	2015	6
1999	22	2008	8	2016	9
2000	15	2009	6	2017	6
2001	11	2010	3	2018	7
2002	9	2011	3	2019	5
2003	6	Всього: 207 випускників			

References

- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №2 Shajuk Jevgen Pahomovych. 13 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №3 Lukach Marija Ivanivna. 14 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №18 Nidzel's'ka/Malaspina Valentyna Andrii'vna. 15 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №5 Gavryljuk Valentyna Jevgenivna. 9 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №7 Komaruk Zoja Vasylivna. 6 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №9 Rotchenkova Natalija Ivanivna. 8 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №21 Chajka Viktorija Anatolii'vna. 5 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №22 Gnatjuk Galya Kostjantynivna. 5 ark.
- Arhiv Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii'. Osobova sprava №53 Cherenjuk Tetjany Vitalii'vna. 7 ark.
- Zvit Volyns'koi' duhovnoi' seminarii' za 2005 r. Vidomchyj arhiv Volyns'koi' jeparhii' Pravoslavnoi' Cerkvy Ukrai'ny. 46 s.
- Zvit Volyns'koi' duhovnoi' seminarii' za 2006 r. Vidomchyj arhiv Volyns'koi' jeparhii' Pravoslavnoi' Cerkvy Ukrai'ny. 45 s.
- Zvit Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii' za 2011 r. Vidomchyj arhiv Volyns'koi' jeparhii' Pravoslavnoi' Cerkvy Ukrai'ny. 68 s.
- Zvit Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii' za 2014 r. Vidomchyj arhiv Volyns'koi' jeparhii' Pravoslavnoi' Cerkvy Ukrai'ny. 119 s.
- Zvit Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii' za 2016 r. Vidomchyj arhiv Volyns'koi' jeparhii' Pravoslavnoi' Cerkvy Ukrai'ny. 117 s.
- Zvit Volyns'koi' pravoslavnoi' bogoslovs'koi' akademii' za 2017 r. Vidomchyj arhiv Volyns'koi' jeparhii' Pravoslavnoi' Cerkvy Ukrai'ny. 139 s.
- Korec'ka K. Na krylah viry i nauky vyrushajut' u svit vypusknyky Volyns'koi' duhovnoi' seminarii' Kyi'vs'kogo Patriarhatu. Narodna trybuna. Luc'k, 16 chervnja 1995. №43 (474). S. 3.
- Lozovyc'kyj V. Navchal'no-vyhovna robota u vidrodzenij v 90-yh rokah Volyns'kij duhovnij seminarii' Ukrai'n-s'koi' Pravoslavnoi' Cerkvy Kyi'vs'kogo Patriarhatu. Volyns'ka duhovna seminarija (do 20-richchja vidrodzhennja). Zbirnyk materialiv nauko-vo-praktychnoi' konferencii' z nagody juvileju 20-richchja vidrodzhennja Volyns'koi' duhovnoi' seminarii'. Luc'k: VAT «Volyns'ka oblasna drukarnja», 2010. 172 s.
- Nidzel's'ka V. «Spivajmo Bogu nashomu...». Volyns'ki jeparhial'ni vidomosti. 2011. №7. S. 3.
- Ukaz mytropolyta Luc'kogo i Volyns'kogo Jakova Nidzel's'kij Valentyni Andrii'vni № 210, 20 serpnja 1996r. Ar-hiv Volyns'koi' jeparhii' Pravoslavnoi' Cerkvy Ukrai'ny.

Received 05 July 2020

Accepted 25 July 2020